

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

EDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
LAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

In șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: înveială :: ::

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Vlădicia morților

In tipografia, de sigur ortodoxă în felul
ei, a lui „Wizner și David” din Sighet, a
apărut de curând un „Memoriu”, care își dă toată
osteneala să pară important. Dovadă variația
mare a literei, cu mult negru isbitor, și destinația
impunătoare: „se așterne la picioarele Inaltului
Sinod, a Guvernului și a Inaltei Regențe”. Mai
sus, evident, nici că se putea. — De fapt, memoriul
este cel puțin amuzant.

Peatra lui de temelie este dogma funda-
mentală, evidentă în sine însăși ca și primele
principii de gândire, deci nedovedită, că „Neamul
Nostru” întreg a fost creat și a existat, dela
lata Traian până astăzi, prin „Sfânta Biserică
Ortodoxă a Răsăritului”. Numai prin ea va putea
lăinii și în viitor. De aici datorita Statului e lim-
pede... In chip deosebit, in Maramurășul Muș-
atinilor „dătători de legi și datini” acest rol l-a
avut — după cum dovedește istoria nepărtinitoare
scrisă de I. Lupăș — mânăstirea-vlădicie dela
Peri... In consecință:

„Noi credincioșii ortodoxi ai Maramurășului,
in numele voievozilor descălecători... In numele
acelui șir vrednici de vlădici... In numele atâtor
eroi și mucenici ai Neamului adormiți întru
Domnul... credem de a noastră datorie a Vă
ruga să binevoiți a ne aproba înnoarea firului
istoric și depănarea mai departe în strălucirea
vremurilor... prin Reînființarea vlădiciei orto-
doxe a Maramurășului, care să aducă tihna celor
din morminte și gloria viitoare a Neamului, prin
consolidarea lui sufletească, până dincolo de ho-
tărele lui istorice, Nistru, Tisa, Dunăre și Mare”.

Iată o idee genială! Cu puțină bunăvoință
se „înnoadă firul istoric”, se dă „tihnă celor
din morminte”, se poate asigura gloria vii-
toare a Neamului care, consolidat sufletește, se va
întinde biruitor până dincolo de hotărele firești,
până la marginile pământului! Slavă vouă feri-
ciți urmași ai Mușatinilor „dătători de legi și
datini”, pentrucă in aceste zile de prăbușire ne-
ați dat ideea salvatoare! Simplă, ușoară, evidentă,
ca toate invențiile și ideile într’adevăr mari!

In chip deosebit înem să Vă felicitem pen-
tru inspirația norocoasă de-a fi întemeiat întreg
memoriul pe cel mai solid și statornic teren cu
putință: pe morți! Ce frumos: episcopia ortodoxă
a Maramurășului o cer morții! Voevozi, vlădici,
eroi și mucenici, cu un cuvânt: toți, dela vlădică
până la opined. Altfel nu au odihni în morminte.

Vedeți, alții mai naivi ar fi argumentat
altfel. Ar fi cerut episcopie pentru credincioșii vii
de astăzi, prea mulți ca să mai poată fi cărmuiți
sufletește de episcopul Clujului, supraîncărcat cu
alte griji. Dar, evident, pentru cei 3—4000 de
ortodoxi din Maramurăș ar fi ridicol să ceri o
episcopie. In numele morților însă, mulți și mari,
este ca totul altceva! Ei au drept să ceară.

Ori, eventual, această episcopie ar putea fi
bună și la „altceva”, care nu se spune? In acest
caz ne vom mai întîlni, poate, cu vlădicia morților!

Din doleanțele noastre

Pentru o salarizare mai dreaptă a preoției — Chestiunea licenței dela
Academiile noastre de teologie

de A. C. ALBINUS

E greu să fii preot. Mai greu e să fii
preot român. Și e nespuse de greu să fii preot
unit. Preotul apusean, celibatar, chiar dacă
trebuie să se lupte cu greutățile vieții, pe
acestea le biruie cu mai multă ușurință, fiind-
că are să câștige hrană pentru o singură gură
și îmbrăcăminte pentru un singur trup.

Preotul român, însă, susține familie, de
comun numeroasă. Și, în zilele noastre, a
hrăni și a îmbrăca o familie grea, a purta
copii la școală secundară și la universitate,
devine privilegiul samsarilor de tot soiul și al
funcționarilor cari au găsit taina de a-și spori
în chip miraculos leafa bugetară...

Leafa preotului român e, într’adevăr, o
leafă de mizerie. Cuvântul fostului ministru de
culte, dl V. Goldiș, rostit în Senatul țării în
1926, în care arăta cât de mult e nedreptățită
preoțimea, n’a schimbat situația. Și azi, „un
preot doctor în teologie, ori licențiat dela uni-
versitate, cu 12 ani de studii secundare și
universitare, este mai rău salarizat decât un
învățător cu 7 ani de studii. Copiii „popii
Uscățescu” umblă, și astăzi, desculți!

Porțiune canonică au foarte puțin preoți.*)
Satele, care dau lectical și zi de lucru, s’au
împușinat. Venitele stolare sunt scăzute. Anii
slabi agricoli au lovit greu preoțimea. Iar sar-
cinile vieții au crescut considerabil.

Dar ce vom zice de soarta bietului preot
unit? Situația lui e și mai precară. Războiul
a schimbat mentalitatea sătenilor noștri. Criza
economică i-a adus la sapă de lemn. Luptele
politice i-au făcut arțăgoși și bănuitori. In
sat pe cine să se răsbune? Pe preot. Căci
acesta este cel mai lipsit de apărare. Tot mai
tare se înmulțesc certurile și neînțelegerile
enoriașilor cu preoții.

Își cere preotul lecticalul, satul îi sare în
cap. Frații ortodocși stau la pândă și adân-
cesc neînțelegerea. Se primejduiește unirea.
Cine e de vină? Preotul.

Își cumpără preotul cărți, citește. Se îm-
bracă cu o haină mai bună. Duce viață so-
cială. In așa fel, însă, și-a neglijat gospodăria.
Moare și lasă în urmă o familie săracă. Cine
e de vină? Preotul. De ce n’a adunat câte ceva?
— Ingrijorat de viitorul familiei sale, preotul
lucrează din noapte în noapte. Ține de coar-
nele plugului. Adună. Dar nu-și cumpără o
carte; nu citește o gazetă; umblă cu haine
jerpelite; e strein de viața socială. Ei bine,
dar așa ne face de rușine tagma! Tot preotul
e de vină.

*) După situația din arhidieceză, cel puțin, dar
— pe cât știm — și după aceea din restul provinciei
noastre bisericesti, afirmația aceasta pare a fi puțin
exagerată.

Biet preot român! Totdeauna tu ești cel
vinovat. Dacă faci politică, e rău; dacă nu faci,
încă e rău. Și, în ceasurile grele ale vieții,
de câte ori n’ai alt sfătuitor decât așa numita
„prudență pastorală”.

Situația preoției noastre e cu atât mai
supărătoare, cu cât în parlamentul țării, dela
unire încoace, preoții au fost bine reprezentați.
Se pare, însă, că precând celelalte tagme sunt
solidare în a-și cere drepturile, preoții stau
impasibili.

Pentru a ne sălta deasupra nevoilor și a
șterge nedreptățile, care lovesc atât de greu
clasa preoțească, e absolută nevoie de soli-
daritate și muncă frățescă. Săboarele proto-
popești sunt prilejul cel mai nimerit pentruca
preoții să se sfătuească și să ia hotărâri serioase
în această chestiune de mare importanță.

Săboarele vor trebui să îndrepte rugăminti
fiecui către ceice sunt Stăpânii și Părinții preo-
ților: PP. SS. arhieriei. Durerea fiilor va avea
răsunet profund în inima lor părintească. Și
atunci, doleanțele preoților vor răsbii și nu vor
putea să nu fie ascultate.

Preoții parlamentari, pătrunși de dragoste
colegială, vor acționa puternic, ca să nu se
mai poată repeta ce a suferit până acum preo-
țimea. Dar și până la noua lege de salarizare
se poate șterge o nedreptate. După legea de
armonizare a salariilor, se face deosebite între
salariul preotului cu licență și a celui fără li-
cență. Iar preoții uniți, deși au studii secun-
dare complete, cu maturitate, respectiv baca-
laureat, și patru ani de studii academice, to-
tuși primesc leafa preotului nelicențiat. După
calculul aproximativ, preoțimea noastră pierde,
într’un singur an, o sumă de circa zece mili-
oane. Și, această nedreptate se poate repara
ușor. Preoțimea să roage cu multă insistență
pe PP. SS. arhieriei, să binevoiască prea gra-
țios a institui examenul de licență. (Rog a nu
se confunda această licență cu titlul „licen-
tialus” al Apusenilor, care dă drept la ocupa-
rea unei catedre de teologie!) Instituindu-se
cât de în grabă, dacă se poate chiar în cursul
lunilor Mai—Iunie a. crt., la academiile no-
astre de teologie sesiunea de licență**) această
nedreptate simțitoare s’ar șterge.

**) Chestiunea, după cât știm, este în studiu și
sunt bune nădejdi, că încă pentru începutul proximalui
an școlar, învățământul nostru teologic să fie reorganizat
în vederea licenței, care neapărat e bine să poată fi
luată și în țară. Chestia unei mai bune salarizări a cle-
rului nu trebuie însă aranjată, credem noi, în funcțiune
de această licență, care trebuind să aibă și aprobarea
St. Scaun — oricum, nu poate fi decât în conformitate
cu prevederile similare de pe aiurea. N. R.

Ceice sunt în măsură de a da mână de ajutor preoților, să facă acest lucru fără zăbavă și cu dragă inimă. Căci, cu cât preoțimea noastră va fi mai ferită de grijile vieții zilnice, cu atât mai mult va putea să se consacre îndatoririlor sale sfinte.

Conferență episcopescă. P. S. S. episcopii provinciei noastre bisericești de Alba-Iulia și Făgăraș s'au întrunit săptămâna trecută, zilele de 10 și 11 Aprilie c. într-o conferență episcopescă, la care au avut acces și membrii capitolului mitropolitan.

S'au discutat în această conferență toate chestiunile mai însemnate la ordinea zilei, cum sunt noua editare a cărților liturgice epuizate, chestia calificării profesorilor de religie, chestiunile ce se pun în legătură cu pregătirea Regulamentului de aplicare a Legii Cultelor — din care nu s'a publicat până acum decât partea referitoare la treceri și la religia copiilor — și altele similare, asupra cărora s'au luat hotărâri menite a garanta bunul mers al vieții noastre bisericești. S'a făcut vorbă în conferență și despre chestia sediului noii episcopii din Nord, dar nu s'a luat nici o hotărâre în cauză, rămânând ca lucrul să se decidă, ținând seama de toate elementele cari pot fi puse la contribuție, numai după ce prin ratificarea concordatului chestiunea va fi ajuns în adevăr actuală.

Joi după masă, Preasfințiții episcopi sufragani au părăsit Blajul, întorcându-se la reședințele lor.

AGRU sporește. Deodată cu primăvara, AGRU-l nostru dă semne de nouă viață. Semnători harnici ai gândurilor lui minunate, în frunte cu neobositul președinte al comitetului organizator d. *Dr. Valer Pop*, cutrieră centrele mai însemnate ale bisericii noastre, făcând ultimele orânduiri în vederea marelui congres care îi va da așezare definitivă. Dragostea însuflețită cu care sunt primiți pretutindeni, de către preoți și mireni deopotrivă, este dovada neîndoioasă a necesității acestei mari tovărășii a binelui și, în aceeași vreme, garanța solidă a reușitei.

Cea mai nouă manifestare a lui a fost și cea mai grăitoare în acest sens. În 4 Aprilie c. s'a constituit la Oradea secția diecesană a AGRU-lui. Ei bine, această constituire nu a fost o ședință seacă, cu liste de candidați și intrigării șirete, ci o *si de mare și aleasă sărbătoare*, răsunetul căreia a trecut marginile orașului, ale eparhiei chiar, găsindu-și expresiune caldă în coloanele marilor noastre cotidiene.

Conducerea bisericii noastre de acolo, anume, în plină armonie cu mireni, pentru a sublinia după cuvîntul importanța acestui moment, a ținut să-l încadreze într'un minunat program religios artistic, care a contribuit în largă măsură la înălțarea sufletească a mulțimii adunate din toate parohiile eparhiei. O strălucită *liturghie arhierescă*, la care mulțimea participanților — în frunte cu autoritățile locale — a admirat neîntrecutul cor cu orchestră al maestrului Hubic, a deschis sărbătoarea.

După o recepție la I. P. S. Valeriu a urmat, în sala festivă arhiplină a primăriei, ședința, prezidată de *Dr. Dem. Kiss*, care a purtat marea decorație papală și insigniile ordinului „Sf. Gheorghe“. După deschiderea ședinței prin vorbele înțelepte ale președintelui, *Il. Dr. Iacob Radu* salută cu multă însuflețire adunarea. Președintele comitetului organizator: *Dr. Valer Pop* desvoltă, într'o splendidă conferență, gândurile și tendințele asociației noastre. A vorbit apoi *Rosm. Dr. Grigorie Pop* propunând organizarea unui pelrinaj la Roma; studentul *Mihul* aduce salutul tinerimii.

Comitetul diecesan s'a ales precum urmează: *Dr. Dumitru Kiss*, președinte; *Dr. Coriolan Bucico*, fost primar și *Dr. Gheorghe Mureșan*, profesor (Beiuș) vicepreședinti; *Dr. Victor Gherman*, medic, secretar; *Dr. Ioan Ilinca*, notar public, casier; colonel *Frențiu*, *Dr. Gelu Egri* senator, *Dr. Iuliu Kiss*, *Iacob Niște*, *Dr. Ioan Pop*, *Dr. V. Bleda* și *Dr. Sașu Marta*, membri. Cuvântarea și binecuvântarea I. P. S. S. Valeriu a închis ședința.

O *masă comună*, cu toaste însuflețite, a sporit spiritul de frățietate al membrilor. *Drama religioasă „Isus“*, predată de elevii liceului „Samuil Vulcan“ din Beiuș, pe scena teatrului, a închis sărbătoarea cum nu se putea mai nimerit.

Numai câteva sărbători ca aceasta, și anul 1929 va sta cu mândrie pe răbojul istoriei noastre. Deci, cele mult înainte!

Incă un cuvânt

— În chestiunea despre „chiasmă și control“ —

Socotind această chestiune de o însemnătate deosebită pentru noi, preoții din cura animarum, fi-mi permis a-mi spune și eu o modestă părere în cauză.

Preoțimea noastră care a păstorit și înainte războiului mondial știe și simte deosebirea cea mare ce este între pastorația ante și postbelică. Înainte de războiul mondial era de ajuns, dacă preotul ducea o viață creștinească cinstită, dacă își îndeplinea cu acuratețe serviciul preoțesc prescris de ritul și disciplina bisericii sale, dacă predica, să zicem, la 2 sau 3 săptămâni odată. Facând o astfel de pastorație era socotit un preot la culmea chiasmă. Poporul nostru în general era bun și cu sentimente creștinești înăscute și nealterate, fiind, aproape pe întregă linia, destul de iertător chiar și față de greșelile unor preoți nu tocmai la culmea chiasmă.

Astăzi nu mai e cazul. În cursul războiului mondial, foștii soldați au venit în contact cu popoare având altă gândire și mentalitate, dela cari puteau învăța și mult bine, dar n'au învățat, durere, decât numai rele. O mulțime de idei și învățături greșite au intrat pe această cale în sufletul poporului nostru, și acestea i-au alterat în multe cazuri credința și gândirea creștinească din trecut. Pe terenul social: ideile comuniste aduse din Rusia, libertatea individuală rău înțeleasă și rău practică, socialismul democrat ateu, pe cum și răvna pentru câștigarea de averi pe cale nedreaptă, iar pe terenul bisericesc: credințele eretice ale diferitelor secte baptiste și cu deosebire învățatura greșită, și atât de păgubitoare, despre disolubilitatea căsătoriei, au infiltrat, ca niște miasme molipsitoare, orașelele și satele noastre liniștite și bune de mai înainte.

În privirea atâtor rele sociale, menite a distruge și stat și biserică, preoții au fost chemați, loco primo, să ducă lupta de prim-nire a sufletelor.

Și această preoțime a înțeles glasul vremii. Cu conștiință liniștită putem afirma, că în deceniul trecut preoțimea noastră s'a lămurit într'un foc curățitor de suflete și când și-a văzut turma amenințată de atâtea primejdii s'a pus pe o muncă adevărat apostolică pentru a o mântui de pierire. Primenirea a început-o cu sine însăși și cine a fost atent la ținuta ante și post belică a preoțimei noastre a putut observa o schimbare aproape radicală, atât în viața ei privată, cât și pe terenul activității sale publice. Mulți preoți, cari înainte erau însemnați cu câte o greșală, mai mică sau mai mare, știută de toată lumea, au devenit ca prin minune buni și conștiințioși, spre marea bucurie

a superiorilor și spre edificarea credincioșilor.

În ce privește pastorația, pot afirma preoțimea aproape în totalitatea ei și-a făcut datoria, tineri și bătrâni deopotrivă. Am venit cu preoți bătrâni de 70—75 ani, d'cari n'ai fi putut aștepta o pastorație modernă și m'am convins, de visu, de avântul tinerii și energia cu care au luat în mână frâncăruii sufletesti a credincioșilor săi pe a-i mântui de osândă. Și dacă azi poporul nostru din Ardeal a început să revină la vechile sale sentimente creștinești, în bună parte meritul este al preoțimei noastre, care cu un apostolic a propovăduit adevărul evanghelic în biserică, în școală, în adunări și cu toate ocaziunile, atât cu cuvântul cât și cu fapta, avem bună nădejde, că nu va trece multă vreme până când moralul credincioșilor noștri va fi ridicat la un nivel mult mai înalt decât cel de înainte războiului.

Stând astfel lucrurile, nu mă miră prea mult ieșirea, poate cam vehementă, dar în fond cred, îndreptățită a „Unui preot veteran“ d. Nr. 11 al „Unirii“, căutând să sublinieze, peste orice control stă puterea chiasmăi adevărate. În ce privește controlul, important de sigur și el, preoțimea îl dorește și în inimă, căci prin el se evidențiază și meritul mult muncă ei din păstoria sufletelor. Dar controlul acesta e de dorit să se facă de superiorii într'adevăr experți în această chestiune și cunoscători ai tuturor împrejurărilor vieții sufletesti a credincioșilor noștri. El lucru știu că unele împrejurări favorizează, iar altele împiedică rezultatul bun al pastorației, și controlul trebuie să se țină seama de toate aceste circumstanțe bune sau rele. Obvine uneori nedăbăcia, ori chiar neglijența, și atunci controlul va trebui să ajute, să sfătuiască și să îndrepteze, totdeauna însă părintește, ce nu bine.

Cu o preoțime pătrunsă de vocațiune divină și cu un control efectuat cu prudență și demnitate, vom putea atinge în scurt timp un nivel care să ne pună în fruntea tuturor confesiunilor din patrie. Și aici trebuie să tindem!

George Nicoară, preot.

Un parc etnografic la Cluj. Imbrățită cu toată căldura de guvern, ideea admirabilă a înființării unui parc etnografic la Cluj este pe cale de a se împlini. Din bugetul serbarilor s'a și acordat pentru început suma de jumătate milion lei, cu care se vor face primele lucrări de amenajare a vastului teren de aproape 200 hectare din regiunea Hoia, lângă Cluj. Aici se va așeza, pe rând și sistematic, conform principiilor celor mai moderne etnografice, tot ce poate da o icoană mai completă despre civilizația noastră băstinașă țărănească.

Vor trebui ani de muncă. Dar *inaugurarea terenului se va face încă la 12 Maiu*, cu prilejul serbarilor unirii. Până atunci se vor putea așeza acolo câteva biserici vechi de lemn și câteva gospodării țărănești mai caracteristice. Tot aici vor avea loc, cu acest prilej, mari serbări populare, menite a scoate în evidență calitățile artistice ale poporului nostru: concursuri de costume și dansuri naționale, întreceri de coruri populare și concurs de frumusețe țărănească.

Noul bacalaureat. Pentru a vindeca, măcar în parte, neajunsurile multe ale examenului de bacalaureat, care devenise o adevărată pacoste, ministerul instrucțiunii a întocmit un nou proiect de lege. Având aprobarea consiliului suprem legislativ și, în curând și pe cea a consiliului de miniștri, proiectul se va depune pe birourile Corpurilor legiuitoare.

Examenul, după prevederile legii, va consta din probe scrise și probe orale. Elevii vor fi examinați din următoarele materii: limba română și franceză, istoria și geografia României și instrucția civică. Aceste materii sunt obligatorii. Ministerul instrucției își rezervă dreptul de a desemna un al șaselea obiect, ales dintre matematici, fizico-chimice și științele naturale.

În ceea ce privește întocmirea comisiilor de examinare noul proiect prevede mai întâi o reducere a numărului de candidați pentru fiecare comisie, pentru a se da posibilitatea unei mai ample și mai serioase cercetări a cunoștințelor elevilor. În loc de 200 de elevi de comisie vor fi numai circa 100.

Intrucât în trecut s'a adus o vie critică faptului, că membrii comisiunilor erau cu totul străini de elevii, pe cari urmau să-i examineze, noul proiect prevede, că în comisiuni trebuie să participe și profesorii cari au predat elevilor și, deci, au puțința de a le cunoaște pregătirea și aptitudinile.

Ca și în trecut, comisiile de examinare vor fi prezidate de profesori universitari.

Amănuntele asupra modalităților de ținere a examenului vor fi stabilite pe cale de regulament.

Știri mărunte

Personale. În zilele de 11 și 12 Aprilie c. I. Preasfințitul episcop Valeriu al Orăzii și Preasfințitul episcop Iuliu al Gherlei și Alexandru al Lugojului, sosiți pentru conferința episcopescă, au fost oaspeții I. Preasfinției Sale pâr, mitropolit Vasile.

— P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. Eugen Iotoian paroh la Micești; pe pâr. Paul V. Simu adm. parohial la Coșiar; pe pâr. Augustin Pop adm. parohial la Baciu; pe pâr. Virgil Anca adm. parohial la Săliște (Turda); pe pâr. Vasile Simu adm. par. la Petrești de sus.

— Acelaș a încredințat dlui ing. Victor Smigelski agendele aparținătoare oficiului de inginer-arhitect arhiepiscopesc.

A mai murit un cardinal italian. La câteva zile după moartea Cardinalului Galli, în 31 Martie c. (ziua de Paști) s'a stins la Roma și Cardinalul Evarist Lucidi. Născut în acelaș an (1866) cu Galli, și ridicat la treapta cardinalie în acelaș Consistor secret (20 Decembrie 1923), Cardinalul Lucidi moare aproape deodată cu iubitul său prietin și coleg. Ca și acesta, Cardinalul Lucidi încă și-a petrecut viața în diverse slujbe ale Curiei romane, bucurându-se în tot timpul de înalta considerație a superiorilor săi. Prin moartea lui vacanțele sacralului Colegiu au sporit la 11, iar numărul Cardinalilor italieni a scăzut la 26, față de cei 33 Cardinali de altă naționalitate.

Planuri pentru „Cetatea Vaticanului”. Vești din Roma pretind a ști, că Sfântul Părinte intenționează să clădească, pe micul teritor al statului său, un oraș modern vrednic de măreția comorilor ce adăpostește și păstrând caracterul specific ce trebuie să-l aibă, în urma tradițiilor de 2000 de ani, reședința Papilor. După planurile făcute de celebrul arhitect Beltramelli splendide clădiri noi se vor înșirui pe două străzi principale. Aici vor fi așezate oficiile statului papal și palatele reprezentanților statelor străine. Lucrările e vorba să se înceapă în curând.

Vătorii cardinali. Ziarele străine anunță că, în consistorul din Maiu, Sfântul Părinte va complecta șirul rarit al cardinalilor. E vorba să se numească 8 cardinali noi, 4 italieni, și 4 străini. Se comb. nează de pe acum pentru înalta slujbă arhiepiscopul de Dublin, cel de Valenza (Argentina), cel din Buenos Aires și un francez sau un arhiepiscop din America de nord.

Un miliard pentru agricultori. Guvernul a luat o hotărîre de cea mai mare importanță pentru gospodăria țării. Din sumele destinate căilor ferate va pune provizor, pe durata campaniei agricole, un miliard lei la dispoziția plugarilor. Fără bani țaranul nu poate face față lucrărilor agricole necesare. Ajutorul imediat ce i-se pune la dispoziție, în forma de împrumut ieftin, va avea darul de-a spori simțitor producția. Se înțelege, de sine, că vor trebui luate măsuri prudente, pentruca la timpul său C. F. R. să poată intra fără turburări în stăpânirea banilor împrumutați, fără de cari ar suferi programul lor de refăcere.

Locale. Dumineca viitoare, a Slăbănogului, va predica în catedrală Reverendul Dumitru Suciu, revizor arhiepiscopesc.

— În sfârșit, după agonie lungă, s'a stins, în aplauzele tuturor oamenilor de bine, o domnie de tristă pomenire: *consiliul comunal al Blajului a fost dizolvat.* Ancheta a constatat, că sfatul marilor și înțelepților români neaoși, prin cari blagoslovita domnie liberală a ținut să îndobească Blajul istoric, a făcut o gospodărie pur și simplu țigănească. Să sperăm, că acest act încheie definitiv tragicomedia ajunsă faimoasă a primăriei noastre, ori câte procese ar intenta actorii ei de neagră aducere aminte. — Comisia interimară, care va sta în fruntea orașului până la noui alegeri, va fi alcătuită, pe cât știm, din domnii: Dr. Gheorghe Borșan, Ioan Moldovan, Dr. Coriolan Suciu și Traian Rusu. Ii urăm spor la muncă!

— Vineri în 5 Aprilie c. s'a ținut a doua *adunare generală a societății de editură »Sfânta Unire«.* S'a constatat, că societatea începe să trăiască. A realizat nu numai un venit curat de 259,819 Lei, ci și-a început și activitatea culturală pentru care a fost creată: a tipărit în cursul anului, trei cărți de incontestabilă valoare. Ne place să sperăm că de-acum munca ei va spori în măsura uriașelor nevoi sufletești, cari așteaptă alinarea cărții creștine. Comitetul, întregit cu puteri noi în persoana dlor: Dr. Victor Macavei, Dr. Iuliu Florian, Iuliu Maior și Alexandru Lupeanu, va găsi de bună seamă chipul nu numai de-a uniformiza înfățișarea externă a viitoarelor publicațiuni, ci de-a sistematiza și cuprinsul lor, luând inițiativa unei coordonări sănătoase a prea împrăștiatului nostru scris religios.

— Pe mâine, Duminecă 14 Aprilie c. este convocată din nou *adunarea generală a băncii populare »Axente Severu«* din loc. Adunarea se va ținea la orele 11 a. m. în localul Casinei Române. În sensul statutelor adunarea, fiind chemată a doua oară, va aduce hotărîri valabile, oricare ar fi numărul membrilor participanți.

„Muzeul Unirii”. Întru pomenirea zilei de 1 Decembrie 1928, »Astra«, de acord cu comitetul organizator al serbărilor unirii, a hotărît întocmirea unui muzeu, care va cuprinde obiectele și documentele istorice în legătură cu afirmarea romanității părților ardelenene, a pregătirii și înfăptuirii Unirii. Pentru reușita acestui gând este necesară o colaborare cât mai efectivă din afară. De aceea »Astra« face apel la toți aceia cari posed documente de importanță pentru acest muzeu, să contribuie neîntârziat la înzestrarea lui.

Telefonul „Unirii”

S. Baia mare. Fără a se porni o acțiune specială în sensul dorit, abia credem să puteți isbuti. Chestiunea prezintă desigur mai multe laturi și rezultatul nu se poate ști înaintea, dar tocmai de aceea nu e bine, credem, să stați cu mâinile în sân.

P. Aind. Aranjamentul ce se așteaptă în chestia dela Gâmbaș, unde toată inscenarea ortodoxă a fost permanent în funcțiune de partea materială (biserica și pământul bisericesc), va fi o nouă lecție pentru neodihniții mai mărunți de dela DVoastră ca și pentru toți ceilalți, cari s'au simțit »datori« să le dea o mână de

ajutor. Restabilirea unității de credință unită între locuitorii acestei comune va fi însă un memento mai ales pentru Preasfințitul Nicolae dela Cluj, care, păstorind într'un mediu cevaș mai puțin ortodox decât colegul său dela Sibiu, va trebui să înțeleagă, în cele din urmă, că în părțile acestea »ruperea peceților« este o operațiune puțin mai grea decât în părțile unde biserica noastră nu există decât într'un fel de diasporă.

Dr. B. Cluj. Chestia transferării sediului episcopesc dela Gherla la Cluj nu este, se pare, chiar atât de sigură cum se credea, și astfel credem că nu e bine, ca această eventualitate — asupra căreie încă numai după ratificarea concordatului se va spune cuvântul din urmă — să vă împiedece a rezolvi chestiunile de importanță la ordinea zilei. Dacă socotiți deci, că aranjamentul »parohial« al Clujului nostru de azi este »o anomalie«, n'aveți decât să porniți o acțiune, care să delimiteze efectiv marginile nouilor parohii și totul va putea să reintre'n normal.

D. Oradea. Dupăcum apare și din comunicatul dat asupra conferinței episcopicești din urmă, chestia cvalficării profesorilor noștri de religie mai necesită oarecari tratative între corul episcopesc și ministerul instrucției. Pe cât știm, sunt însă bune nădejdi că până la timpul când ar fi să se publice examenele de capacitate și pentru religie, totul să fie aranjat. De altfel, la timpul său lucrurile se vor publica de sigur și prin comunicate oficiale.

P. Chișinău. Am primit 1400 Lei, din care suma 1200 Lei s'a plătit pentru Mănăstirea Bixad, iar 200 Lei abonament pe 1929.

Oficiul parohial. Străutura. Am primit suma de Lei 200, abonament pe anul curent.

Dr. M. Făgăraș. Chităm primirea sumei de Lei 200. Achitat până la 15 III 1930.

Dr. B. Timișoara. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1929.

Oficiul parohial. Minișul de sus. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

F. Glod. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

S. Sănmăreghita. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Drămbariu. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Mocira. Am primit abonamentul pe anul curent.

H. Cluj. Am primit abonamentul pe o jum. de an.
C. Alba-Iulia. Chităm primirea sumei de Lei 200.

Parohia unită Ocnița

Nr. 42—1929.

Concurs

Doritorii de a executa lucrările împreunate cu repararea temeinică a bisericilor din Ocnița, județul Mureș, lângă Teaca, sunt invitați a se prezenta la fața locului pe ziua de 21 Aprilie 1929, orele 3 d. m.

Curatorul va încredința lucrările aceluia întreprinzător, care va prezenta condițiile cele mai avantajoase.

Situația și planul de reparare se pot studia zilnic la fața locului.

Ocnița, la 9 Aprilie 1929.

Curatorul

Concurs

Senatul bisericesc din parohia Mocod, județul Năsăud, dă în licitație publică, cu oferte închise, edificarea bisericii, cu termenul de 21 Aprilie 1929.

Planurile, devizul și condițiunile de licitare se pot vedea zilnic la oficiul parohial din Mocod.

Mocod, la 2 Aprilie 1929.

ss. Victor Zinyelliu
paroh

<p>Preot văduv la sațe caută</p> <p>econoamă</p> <p>mai de etate</p> <p>Informațiuni la Redacția „Unirii”</p> <p>2-2</p>

RECLAMA

este sufletul comerțului

„PATRIA“ bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, BLAJ,

CONVOCATOR

P. T. Domni acționari ai institutului „PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj, se invită cu onoare — în sensul § 12 și următorii din statute — la a XLIII-a (patruzeci și treia) adunare generală ordinară, care se va ține în Blaj, Luni, în 29 Aprilie a. c., la orele 16, în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Consiliului de Administrație, raportul Comitetului de Cenzori, bilanțul și darea absolutului.
2. Distribuirea profitului curat și a sumei destinate spre scopuri culturale și de binefacere.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1929.
4. Intregirea Consiliului de Administrație.
5. Intregirea Comitetului de Cenzori.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune la cassa institutului, resp, la cassa filialelor din Teiuș și Șarmaș, ori la Administrația Centrală Capitulară din Blaj, precum și la institutele membre ale „Solidarității“, acțiunile și eventual documentul de plenipotență, până la 26 Aprilie, ora 12 din zi.

Blaj, la 10 Aprilie 1929.

Dr. Victor Macaveiu ss.
președinte

Victor Muntean ss.
director executiv

Active		Cto Bilanț la 31 Decembrie 1928		Pasive	
Cassa		683 831'26		Capital de acții	12.000.000—
Realități: casele institutului	2 000 000—			Fondul de rezervă	3.500 000—
fabrica „Vulcan“	6 999 000—	8.999.000—		„ pense	1.400 000—
Acții de bănci	1.699.500—			„ amortizare	1.000 000—
Efectele fondului de pensie	1.100.000—	2.799.500—		„ I. M. Moldovanu	100 000—
Scont: cambii cu giranți	19.316.247'50			Depuneri	36.758 016'40
„ „ acop. hip.	28.245.300—	47.561 547'50		Reescont propriu	10.449.890—
Cto Curent		14 118 773'35		„ cu gir	16.019 500—
Hipotecar		4.750.635—		Diverse conturi creditoare	5.285.855'56
Diverse conturi debitoare		7.538.235'86		Dividende neridicate	45.862'50
Material de clădire		1.627.713'25		Interese anticipate	459.721—
Materiale de cherestea		1.104.592'41		Profit curat	2.164.984'17
Mobiliar		1—			
		89.183.829'63			89.183 829'63
Eșite		Conto Profit & Pierdere		Intrate	
Interese după depuneri	2 646.890'50			Interese de scont	4.484.989'75
„ „ reescont	1.989.271'53	4.536 162'03		„ Cto Curent	1.993 821'88
Salare	585.300—			„ Hipotecar	353 078'50
Bani de cvartir	134.700—			„ Efecte	139.390—
Adaus de șchumpete	790.050—	1.510.050—		Proviziuni	1 242.346'32
Cheltueli de administrație	883.656'13			Chirie	268.985—
Marce de prezență	61.800—			Din vânzare de material de clădire	1.153.039'04
Porto.	514.128—	1.459 584'13		„ „ „ „ cherestea	395.335'29
Contribuție	252.557'45				
Competință de timbru	7.648—	260 205'45			
Profit curat		2 164.984'17			
		10.030 985'78			10.030.985'78

Director: Victor Muntean ss.
expert contabil.

Victor Moldovan ss.
contabil autorizat.

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație ținută la 10 Aprilie 1929.

Dr. Victor Macaveiu ss.   Dr. A. Chețianu ss.   A. C. Domșa ss.   Alexiu Pop ss.   V. Suciu ss.   Aug. Caliani ss.
președinte   v. președinte   contabil autorizat

Dr. G. Borșan ss.   Ing. I. F. Negruțiu ss.   Dr. Eugen Solomon ss.   Traian Novae ss.

Raportul Comitetului de Cenzori.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet de Cenzori am examinat conturile „Bilanț, Profit și Pierdere“ pentru anul 1928 ale institutului „Patria“ bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. și le-am aflat în consonanță cu registrele.

Referitor la împărțirea profitului net de Lei 2.164.984'17, ne alăturăm propunerii Consiliului de Administrație, pe care o recomandăm spre primire.

Vă rugăm deci, ca aprobând bilanțul pe 1928, să dați atât Consiliului de Administrație, cât și Comitetului de Cenzori absolutul pentru gestiunea anului 1928.

Blaj, la 11 Aprilie 1929.

Flavin C. Domșa ss.   Dr. Traian Denghel ss.   Adrian Oțoiu ss.   Ștefan Pop ss.   Iuliu Maior ss.
președinte.